

Toveritar päässyt "ihmisten" kirjoihin

(Jatkoa ensimmäiseltä sivulta)

toimitustavasta menneeltä ajalta ja toiseksi, mikä oli tärkeintä, se viitoitti tietä tulevaisuuttakin varten. Alleviivattiin se tosiseikka, ettei tähän saakka ole kiinnitetty riittävä huomiota siihen merkitykseen, mikä Toverittarella naisten valistajana on, velvoitetiinsa Toverin kustannusyhdistökin kiinnittämään huomiota siihen, että lehdestä tulee todellinen naisten luokkavalistuslehti.

Tätä päätöstä on ilolla tervehdittävä niin järjestössä kokonaisuudessaan kuin erikoisesti Toverittaren lukija- ja kannattajakunnan taholta. Suomalaisessa järjestössä oli viime vuodella hiukan yli 8,000 jäsentä, joista alun neljättä tuhatta naisjäsentä! Naiset ovat näin ollen suurena tekijänä järjestössämme eikä ole lainkaan yhdentekevää, mitä he lukevat, ja millainen heidän valitustasonsa on. Suomen työläisliikkeestä valitetaan, etteivät vasemmistonaiset tietoisuuden puutteesta kykene panemaan käytäntöön oikeita menettelytapoja. Samaa voimme sanoa järjestössämme vallitsevasta tilanteesta naisiin nähden. Parhailaan tapahtuvien suuntaerimielisyyksien aikana eivät osatoissamme toimivat naisjäsenet täysin käsitä, mistä on kysymys. Ikävytyvät väittelyihin luullen niitä vain "riidoiksi" siitä, kuka "valan päälle" pääsee. Äänestyksissä, silloin kuin niihin osaa ottavat, antavat äänensä tottumukseltaan niille, jotka nykyisten käsitysten mukaan johtavat joukkoja pois luokkataistelun tieltä.

Kaikkia osastoissa on näinä päivinä ratkaistavana suhtautuminen suomalaisen sosialistijärjestöön. Ratkaisu tehdessään tulisi naisjäsentemme olla tietoisia siitä, että se, mikä tänä päivänä tapahtuu järjestöme keskuudessa, ei ole mitään nurkkakuntaisuutta, kansallismielistä eristäytymistä, vaan osa siitä mahtavaa taistelusta, jota kaikkien maiden köyhälistö käy. Olisi oltava selvillä siitä, ettei ole kysymys, kuka "kukkona kiekuu", tuo tai tämä johtaja, vaan siitä, tahdommeko astua selvälle luokkataistelun kannalle vai kannattamme edelleenkin sovittelesoialismia, jota Amerikan Sosialistipuolue edustaa. Olisi tiedettävä, ettei eroaminen Sosialistipuolueesta merkitse eristäytymistä amerikkalaisesta työväenliikkeestä. Työmaat ja amerikkalainen ympäristö jäävät näin miehille kuin naisille jällele agitatioonia varten, tarvitsematta sen vuoksi riippua puolueesta, joka itse asiassa taistelee vain pikkuporvarillisilla keinoilla ja sekoittaa luokkarajat.

Kaikki tämä pitäisi olla Toverittaren lukijoille selvänä nyt ratkaisevalta hetkellä. Lehti ei sitä ole ehtinyt tähän mennessä vielä selvittämään. Sen jälkeen kun edustajakokous virallisesti tunnusti lehden luokkavalistuslehtekseen, kun Toveritar pääsi ikäänkuin ihmisten kirjoihin, tulee näihin puoluekysymyksiin kiinnitettäväksi enemmän huomiota kuin tähän asti. Yhteisvoimin kun ponnistamme, niin onnistummekin siinä varmasti.

A. Leppänen.

Työläisäiti

(Kirj. A. Kollontay. Ven.-kiel. suom. K. Siivak)

Mashenka — tehtaan tirehtöörin vaimo.

Mashenka on raskauden tilassa. Tehtaan herra tirehtöörin kotona valitsee juhlatunnelma. Kuinkas muuten? Mashenka valmistautuu lahjoittamaan puolisoilleen perillisen. On kenelle voi jättää rikkautensa, joka on luotu työläismiesten ja työläisnaisten käsillä...

Lääkäri määräsi, että Mashenkaa pitää vaalia. Älköön Mashenka raskautta itseään, älköön nostako mitään raskasta. Syököön sitä mikä parhaiten maistaa. Hedelmiä — antakaa hänelle hedelmiä. Tuoretta kalan mätää — tarjotkaa mätää.

Tärkeintä on se, ettei Mashenkalla olisi huolia eikä mielihäpä. Silloin lapsi syntyy terveenä, vahvana. Silloin äiti suoriutuu synnytyksessäänkin helposti, ja voi säätää oman terveytensä.

Näin puhellaan herra tirehtöörin kotona, näin on tapana menetellä raskaan naisen kanssa niissä kodeissa, missä kukkarot ovat täyteen pakatut arvopapereilla ja kullalla.

Ja Mashenka-rouvaa vaalitaan. "Mashenka, älä väsyä itseäsi" — "Mashenka, älä siirtele lepotuoleja", sanotaan hänelle aina. "Raskauden tilassa oleva äiti on meille siunattu nainen", vakuuttavat hänelle porvarillisen leirin fariseukset. Onkohan todellisuudessa niin?

II.

Mashenka — pyykkäri.

Samassa talossa jossa asuu tirehtöörin rouva, kolmannessa pihassa, kulmauksessa, karttuuni verhojen takana, elelee toinen Mashenka. — Palkka pyykkäri. Mashenka-pyykkäri on raskauden tilassa, kahdeksannella kuukaudella. Mutta kuinka suurenisivatkaan Mashenka-pyykkärin silmät, kuinka joutuisikaan hän hämilleen, jos hänelle sanottaisiin: "Masha, sinä et saa kantaa raskaasta kantamusta, sinun tulee säätää itseäsi, itsesi sekä lapsesi tähden, ihmiskunnan vuoksi. Sinä olet raskauden tilassa, ja niin ollen siis olet sinä ihmisten silmissä — siunattu."

Masha luulisi tuota puhujaa mielenvikaiseksi tai häykyksi ivanlaskijaksi. Työläisnainen "siunattu" raskauden aikana? Missä tämä on nähty? Eiköhän Mashenka-pyykkäri ja hänen kanssaan sadat tuhannet muut köyhälistön naiset juuri silloin tule siihen vakuutukseen, kun he ovat pakoitetut myymään käsivoimiaan tehtailijoille, liikkeenomistajille ja isännistöille, että heistä nyletään kaksi nahkaa, kun nähdään, että köyhyys pakottaa. Ulospäästä ei ole, kaikki käy ylivoimaisesti, mutta kuitenkin täytyy mennä ansioyöhön...

Raskaalle naiselle tärkeintä on rauhallinen uni, hyvä ravinto, puhtaas ilma, säännöllinen liikunta, opettavat lääkärit. Ja taas Mashenka-pyykkäri ja hänen kanssaan sadat tuhannet palkkakatyöläiset naiset, pääoman orjattaret, nauraisivat puhujalle vasten kasvoja. Säännöllinen liikunta! Raitis ilma! Terveellinen, runsas ravinto? Rauhallinen uni? Kuka työläisnaisesta tuntee nämät autuudet? Ne ovat ainoastaan Mashenka-rouvien, vain tehtailijoiden vaimojen saavutettavissa.

Aamulla varhain, jolloin vielä öinen pimeys taistelee aamuruusun kanssa ja jolloin Mashenka-rouva vielä näkee makeita unia, Mashenka-pyykkäri nousee kapeasta vuoteestaan mennäseen pimeään, kosteaan pyykkituopaan, jossa jalat likoavat märällä lattialla, jossa eivät ole vielä kuivuneet eilispäin vesilammikot, jossa kasvohin lyö likaisen pyykin ummehtunut, mätähajua muistuttava löyhkä...

Ei vapaasta tahdostaan mene Mashenka-pyykkäri kylmenneeseen pyykkituopaan; hänen takanaan seisoo julma takaa ajaja — puute.

Mashan mies on työläinen. Palkat ovat pienet, eivät riitä kahden eläntukseen. Ja vaieten, puristetuin hampain seisoo Masha ammenen edessä aivan synnyttämispäivään saakka...

Älkää luulko, että Mashenka-pyykkäri on "rautainen terveys", niinkuin on rouvilla tapana sanoa työläisnaisesta. Pitkäaikaisesta pyykkiammeen edessä seisomisesta on Mashenka-pyykkäri jalkasuonet ajettuneet ja tästä johtuu, että hänen astuntansa on käynyt hitaaksi raskaaksi... Silmien alla on kun pussit, kädet turvonnet ja öisin — ei pitkiin aikoi-

hin — enää ole voinut nukkua Mashenka-pyykkäri.

Kuinka usein kantaen raskaita koireja märin pyykin kanssa Mashenka-pyykkäri nojautuu seinää vasten, ettei vaan putoaisi... Päästä pyörryttää, silmissä mustenee... Ja kuinka monasti hänestä tuntuu siltä, että selässä on jokin iso pakottava hammas... Ei voi jalkoja muuttaa, aivan kun ne olisivat lyijyllä yli valitut...

Voisipa laskeutua tunniksi pitkäksseen, levähtää... Mutta onko sellainen tapana palkkatyöläisellä? Näkeks, "itsensä hemmottelua"... Eihän ole rouva! Ja vaieten kärsii oman orjalämänsä Mashenka-pyykkäri. "Siunattu" on vain se nainen, jonka selän takana ei seisoo lauhtumaton takaa-ajaja, puute.

III.

Masha — sisäkkö.

Mashenka-rouva otti taloonsa "sisäkkön" maalta, "tytön" herrasväki toi. Mashenka-rouva mieltä sisäkköön hänen heleän naurunsa vuoksi. Mieltä sen tähden, kun letti on hänellä alapuolen polven. Sen tähden, että hän on kevytäsiipinen lintunen leijaillessaan ympäri taloa, jokaisen mielen noudattaa haluaa. Kultainen tyttö! Kolme ruplaa palkkaa hänelle määrättiin, mutta kolmen edestä työtä tekee.

Ja rouvan kehumisilla ei ole rajaa. Itse herrakin, tehtaan tirehtööri, hänen silmänsä iskee. Yhä useammin, yhä tarkkaavaisemmin. Ei aavista onnettomuutta tyttön, on kokematon, maalainen... Yhä hellemmäksi ja hellemmäksi käy herra... Lääkäri kielsi vaivasta "rouvaa", määräsi lepoa. Antaa rauhassa kantaa lasta loppuun asti, ettei vahingoittuisi. Mutta sisäkkö yhä on herran lähettyvillä. Myöskin Mashaksi kutsutaan. Helppo on pettää... Tyttö on ymmärtämätön, tietämätön. Ei ole vaikeata peloitella! Pelosta on valmis kaikkeen...

Niin joutui raskaaksi Masha-sisäkkö. Lakkasi nauramasta. Laihtui... Julma huoli sydäntä imee päivin öin. Mashenka-rouva sai tiedon tästä. Nosti elämän. Masha-sisäkkö 24 tunnin sisällä porttien ulkopuolelle ajettiin.

Kulkee Masha pitkin kaupunkia, ei ystäviä, ei suojaa... Kuka "seläistä" nyt "kunniallisessa" talossa rupeaisi pitämään?

Kulkee Masha vailla paikkaa, vailla leipää, vailla apua.

Kulkee järven ohi; katsoo tummiin laineisiin, kääntyy pois päin, ummistaa silmänsä. Kammottaa... Kutsuu ja peloittaa synkkä järven syvyys.

IV.

Masha — värjäri.

Tehtaan värjäryksessä on hälinää. Aivan kun ruumista kannettiin naista. Mikä häntä vaivaa? Myrkytys tykö höyryistä? Kuumuutta ei ehkä kestänyt? Eihän hän ole uusi tulija! Olisipa jo aika tehtaan helvettiin tottua. "Kaikki on joutavaa" sanoi lääkäri. "Ettekö näel Raskaana! No seläisellähän on moni laiset oikut. Ei niitä tarvitse helliä." Niin toimitettiin värjäri takaisin työhön. Kulkee pitkin tehdasta omalle paikalleen, kun juonut huojuu... Verettömät jalat eivät tottele... Onkos tämä leikkiä? Kymmenen tunnin päiviä jatkuvasti myrkyllisissä höyryissä, kuumuudessa ja vaarallisissa hajuissa. Kotia palattuaan ei ole lepoa työläisperhe äidillä, kun on lapsia, sokea äiti-vanhus, ilman päivällistä, kun väsynyt ja nälkäinen mies kotia työstään laahustaa. Syötä jokainen, huolehdi kaikista... Ensimmäinen on hän päivän valjetessa jaloillaan ja viimeisenä levolle menee.

Tämän lisäksi vielä ylitöitä määrättiin. Asiat menivät hyvin tehtaal- la. Tehtailija voittoja kasaa kourakaupalla. Mutta ylityöstä maksoa lisää kokekanverran. Jos et ole tyytyväinen — laputa ulos portista. Työt-

tömiä, herralle kiitos, on maailmassa tarpeeksi paljon. Koitti värjäri itse tehtailijalta pois pääsyy anca. "Kohta täytyy synnyttää, täytyy valmistautua, lapset ovat pieniä, äiti vanhus vielä siinä".

Mitäs turhia, ei kuullakaan herra tahtonut.

"Jos jokaiselle raskaalle naiselle "poispääsyy" rupeaa antamaan, niin paras on tehdä sulkea. Jos eivät nukkuisi miestensä kanssa, niin eivät raskaaksiakaan tulisi..."

Loukkasi, rähäsi ihmisten kuullen. Täytyy Mashenka-värjäriin viimeiseen tuntiin saakka työnsä itseään kiusata. Näin kunnioittaa äitiyttä porvarillinen maailma.

V.

Synnytyks.

Mashenka-rouvalla on synnytyks — suuremoinen tapaus. Ei se ole pyhäkään edes, ja kuitenkin koko talo on hyöriässä. Lääkärit, kättilöt, sairaanhoitajat...

Synnyttäjä lepää valkoisella, pehmeällä vuoteella. Pöydällä on kukkia. Mies kätöstä suutelee. Postin kantajat tuovat kirjeitä, sähkösanomia tuodaan. Pappi kiitosrukousta toimittaa.

Lapsi syntyi terveenä, aika vankka! Kuinkas muuten! Ei suotta säälity ja valittu Mashenka-rouvaa.

Mashenka-pyykkäri myöskin synnyttää. Nurkassa, karttuuni verhojen takana, huoneessa, joka on täyteen sulottu ihmisiä.

Vaikeata on Mashenkalla, tyyntällä koittaa valituksensa tukahduttaa. Naapurit ovat kaikki työläisiä, ei saisi heidän untansa häiritä, heidän loppu untansa riittää. Aamupuolella tuli puoskari-muori. Pesä ja järjesti ja sitten meni toisen synnyttäjän luo. Nyt makaa Mashenka yksin huoneessa. Katsoo lapsukaista. Kidutettu, sellainen kurttuinen raukka! Entäs silmät? Aivan kun ne äitiä syyttäisivät, niin surullisena kysyvät: Miksi sinä minut synnytti?

Katselee häntä Mashenka ja itse itkee hiljaa, kuulumattomasti.

Synnytti myös sisäkkö Masha, aidan vierellä... kaupungin autiossa osassa. Oli pyrkinyt synnytyslaitok- sille — oli kaikki paikat täytetty. Toiseen pyrki — eivät ottaneet, joitakin papereita vaativat. Synnytti ja läksi kulkemaan. Kulkee, huojuu... Pienokaisen liinaan käärii. Minne? — Minne?

Järvi tumma muistui mieleen, järven syvyys houkutteleva, peloitava. Aamalla viranomaiset hukuttautuneen ylös nostivat.

Näin kunnioittaa "äitiä" porvarillinen maailma.

Värjäri-Mashalle syntyi kuollut lapsi. Ei jaksanut kantaa loppuun asti. Äidin hengityksen kautta vielä äidin kohdussa ollen myrkyllisistä höyryistä myrkyttyi. Synnytyks oli vaikea. Itse Masha-värjäri oli vähällä joutua tuonen maille. Mutta seuraavan päivän illan suussa on jo jalkeilla, järjestää, huuhtelee, keittää. Kuinkas se muuten voisi laatuun käydä? Kuka Mashenka-värjäriin edestä talouden järjestää? Kuka askareet toimittaa, lapsia syöttää? Hyvä on Mashenka-rouvan vuoteessa virua yhdeksän päivää, kun hänen ympärillään koko joukkokunta palvelijoita tanssaa...!

Mitäs siitä jos Masha-värjäri synnytyksen jälkeen raskaasta ja ennenaikaisesta työstä saakin taudin. Teki itsensä rammaksi... "Pyhä äitiys" on olemassa vain Mashenka-rouvia varten.

VI.

Äitiyden risti.

Mashenka-rouville on äitiys ilo ja juhla.

Valoisassa, puhtaassa lasten kamarissa kasvaa tehtailijan perillinen. Oppineiden lapsenhoitajien katsannon alaisena, lääkärin huolenpidossa ja Mashenka-rouvan rannoissa ei ole tarpeeksi maitoa, tai jos hän ei halua

(Jatkoa yhdeksänneltä sivulta)